

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ЛІСОМАТЕРІАЛИ КРУГЛІ ХВОЙНІ

**Класифікація за якістю
Частина 2. Сосна
(ENV 1927-2:1998, IDT)**

ДСТУ ENV 1927-2:2005

**Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2007**

ПЕРЕДМОВА

1 ВНЕСЕНО: Технічний комітет України зі стандартизації лісових ресурсів (ТК 18 «Лісові ресурси»)

ПЕРЕКЛАД І НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: **І. Дерев'янка**, канд. техн. наук (науковий керівник); **Н. Діанова**; **В. Дерев'янка**

2 НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 2 вересня 2005 р. № 239 з 2007-01-01, зі зміною дати чинності згідно з наказом № 82 від 11 квітня 2007 р.

3 Національний стандарт ДСТУ ENV 1927-2:2005 ідентичний з ENV 1927-2:1998 Qualitative classification of softwood round timber — Part 2: Pines (Класифікація за якістю круглих хвойних лісо-матеріалів. Частина 2. Сосни) і включений з дозволу CEN, rue de Stassart 36, B-1050 Brussels. Усі права щодо використання Європейських стандартів у будь-якій формі і будь-яким способом залишаються за CEN та її Національними членами, і будь-яке використання без письмового дозволу Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики (ДССУ) заборонено

Ступінь відповідності — ідентичний (IDT)

Переклад з англійської (en)

4 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

ЗМІСТ

	с.
Національний вступ	IV
Вступ	IV
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	2
4 Класифікація за якістю лісоматеріалів невідомого призначення	2
5 Правила сортування	3
6 Класифікація за якістю лісоматеріалів конкретного призначення	3
7 Додаткові критерії	4

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей стандарт є тотожний переклад ENV 1927-2:1998 *Qualitative classification of softwood round timber — Part 2: Pines* (Класифікація за якістю круглих хвойних лісоматеріалів. Частина 2. Сосни).

Технічний комітет, відповідальний за цей стандарт, — ТК 18 «Лісові ресурси».

Стандарт містить вимоги, які відповідають чинному законодавству.

Цей стандарт не замінює чинних в Україні стандартів.

До стандарту внесено такі редакційні зміни:

— слова «цей європейський стандарт» замінено на «цей стандарт»;

— структурні елементи стандарту: «Титульний аркуш», «Передмову», «Зміст», «Національний вступ» і «Бібліографічні дані» — оформлено згідно з вимогами національної стандартизації України;

— до розділу 2 «Нормативні посилання» долучено «Національне пояснення», виділене рамкою;

— з «Передмови» до EN 1927-2:1998 у «Вступ» до цього стандарту взято те, що безпосередньо стосується цього стандарту;

— змінено назву стандарту у зв'язку з вимогами національної стандартизації України.

Копії стандартів EN, на які є посилання в цьому стандарті, можна отримати в Головному фонді нормативних документів.

ВСТУП

Цей стандарт є одним із серії стандартів, що стосуються хвойного та листяного круглого лісоматеріалу.

Інші стандарти цієї серії:

ENV 1927-1 *Qualitative classification of softwood round timber — Part 1: Spruces and firs* (Класифікація за якістю круглих хвойних лісоматеріалів. Частина 1. Ялини і ялиці)

ENV 1927-3 *Qualitative classification of softwood round timber — Part 3: Larches and Douglas firs* (Класифікація за якістю круглих хвойних лісоматеріалів. Частина 3. Модрини та тиси).

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ЛІСОМАТЕРІАЛИ КРУГЛІ ХВОЙНІ

Класифікація за якістю

Частина 2. Сосна

ЛЕСОМАТЕРИАЛЫ КРУГЛЫЕ ХВОЙНЫЕ

Классификация по качеству

Часть 2. Сосна

SOFTWOOD ROUND TIMBER

Qualitative classification

Part 2. Pine

Чинний від 2008-01-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт встановлює класифікацію за якістю для круглого лісоматеріалу сосни. Його застосовують до Шотландської сосни (*Pinus sylvestris*), Корсіканської або Австралійської сосни (*Pinus nigra*), Приморської сосни (*Pinus pinaster*) та Лучистої сосни (*Pinus radiata*). Класифікацію проводять, використовуючи розділи 4 і 5 або розділ 6. Розділи 4 і 5 описують класифікацію за якістю круглого лісоматеріалу невідомого призначення. Розділ 6 надає характеристики, які входять у всі національні стандарти, що описують класифікацію за якістю або вимоги для контрактів, де описують якість круглого лісоматеріалу сосни конкретного призначення.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Цей стандарт містить положення з інших публікацій через датовані й недатовані посилання. Ці нормативні посилання наведено у відповідних місцях тексту, а перелік публікацій наведено нижче. У разі датованих посилань пізніші зміни чи перегляд будь-якої з цих публікацій стосуються цього стандарту тільки в тому випадку, якщо їх уведено разом зі змінами чи переглядом. У разі недатованих посилань треба звертатися до останнього видання відповідної публікації.

EN 844-1 Round and sawn timber — Terminology — Part 1: General terms common to round and sawn timber

EN 844-2 Round and sawn timber — Terminology — Part 2: General terms relating to round timber

EN 844-5 Round and sawn timber — Terminology — Part 5: Terms relating to dimensions of round timber

EN 844-7 Round and sawn timber — Terminology — Part 7: Terms relating to anatomical structure of timber

EN 844-8 Round and sawn timber — Terminology — Part 8: Terms relating to the features of round timber

prEN 1309-2 Round and sawn timber — Method of measurement of dimensions — Part 2: Round timber

EN 1310 Round and sawn timber — Method of measurement of features

EN 1311 Round and sawn timber — Method of measurement of biological degrade

ISO 2036 Wood for manufacture of wood flooring — Symbols for marking according to species.

НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

EN 844-1 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 1. Основні терміни, загальні для круглих та пиляних лісоматеріалів

EN 844-2 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 2. Основні терміни, що стосуються круглих лісоматеріалів

EN 844-5 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 5. Терміни, що стосуються розмірів круглих лісоматеріалів

EN 844-7 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 7. Терміни, що стосуються анатомічної структури лісоматеріалів

EN 844-8 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 8. Терміни, що стосуються властивостей пиломатеріалів

prEN 1309-2 Лісоматеріали круглі та пиляні. Метод вимірювання розмірів. Частина 2. Лісоматеріали круглі

EN 1310 Лісоматеріали круглі та пиляні. Метод вимірювання параметрів

EN 1311 Лісоматеріали круглі та пиляні. Метод вимірювання біологічних пошкоджень

ISO 2036 Деревина для виготовлення підлоги. Система умовних позначок для маркування.

Національна примітка

В Україні чинні:

ДСТУ 4020-2-2001 (prEN 1309-2:1998) Лісоматеріали круглі та пиляні. Методи обмірювання та визначення об'ємів. Частина 2. Лісоматеріали круглі

ДСТУ EN 1311-2001 Лісоматеріали круглі та пиляні. Методи вимірювання біологічних пошкоджень (EN 1311:1997, IDT).

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті застосовані терміни та визначення понять, які наведені у стандартах EN 844-1, EN 844-2, EN 844-5, EN 844-7 та EN 844-8.

4 КЛАСИФІКАЦІЯ ЗА ЯКІСТЮ ЛІСОМАТЕРІАЛІВ НЕВІДОМОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Класифікація за якістю має чотири класи якості: А, В, С та D. Класифікація базується на загальних класах якості, що наведені нижче:

Клас якості А

Лісоматеріал вищої якості. Здебільшого відноситься до нижньої частини колоди з чистою деревиною, без вад або з одиничними незначними вадами та з кількома їх обмеженнями.

Клас якості В

Лісоматеріал від середньої до вищої якості, без певних вимог для чистої деревини. Сучки дозволені на такому просторі, який розглядають, щоб бути середнім для кожної породи.

Клас якості С

Лісоматеріал від середньої до нижчої якості, дозволено всі якісні характеристики, які незначно зменшують природні характеристики деревини.

Клас якості D

Лісоматеріал, що не задовольняє жодному з класів якості А, В, С і який може бути розпиляний на пиломатеріали для подальшого використання.

Точніше визначення класів наведено в таблиці 1. Усі перераховані в таблиці 1 якісні характеристики повинні бути взяті до уваги для визначеного класу, і вимірювання мають бути зроблені згідно з prEN 1309-2, EN 1310 і EN 1311.

Ця класифікація повинна містити назву зазначеної породи на латині. Скорочення цієї назви на латині можна також використовувати замість повної назви.

Приклади

- 1) Шотландська сосна:
Pinus sylvestris клас В або PINS¹⁾ клас В.
- 2) Корсіканська або Австралійська сосна:
Pinus nigra Клас В або PINN¹⁾ клас В.
- 3) Приморська сосна:
Pinus pinaster Клас В або PINP¹⁾ клас В.
- 4) Лучиста сосна:
Pinus radiata Клас В або PINR¹⁾ клас В.

¹⁾ Позначки, надані в ISO 2036.

5 ПРАВИЛА СОРТУВАННЯ

Таблиця 1 — Сортуння сосни

Сосни	Класи			
	А	В	С	Д
Характеристики				
Сучки, см				
— зрслий, здоровий	не дозволено	≤ 5	дозволено	дозволено
— порохнявий	не дозволено	≤ 4	≤ 7	дозволено
— нездоровий	не дозволено	не дозволено	≤ 5	дозволено
Пожолобленість	не дозволено	не дозволено ²⁾	дозволено	дозволено
Смоляна кишенька	не дозволено ¹⁾	1 на секцію	дозволено	дозволено
Норма приросту, мм				
<i>Pinus radiata</i>	≤ 6	≤ 8	без обмежень	без обмежень
<i>Pinus pinaster</i>	≤ 6	≤ 8	без обмежень	без обмежень
<i>Pinus sylvestris</i>	≤ 4	≤ 6	без обмежень	без обмежень
<i>Pinus nigra</i>	≤ 5	≤ 7	без обмежень	без обмежень
Нарости				
Нахил волокна, см/м	≤ 3	≤ 7	без обмежень	без обмежень
Зміщена серцевина, %	10	20	без обмежень	без обмежень
Кріль, % ³⁾	не дозволено	10	30	без обмежень
Кривизна, см/м	≤ 2	≤ 2	≤ 4	≤ 6
Збіжистість, см/м ⁴⁾ < 35 см	без обмежень	≤ 1,5	без обмежень	без обмежень
≥ 35 см	без обмежень	≤ 2	без обмежень	без обмежень
Тріщини				
Серединні тріщини < 35 см	не дозволено	не дозволено	≤ 1/2 Ø	дозволено
(крім сухих тріщин) ≥ 35 см	≤ 1/4 Ø	≤ 1/3 Ø	≤ 1/2 Ø	дозволено
Кільцеві тріщини < 35 см	не дозволено	не дозволено	не дозволено	дозволено
≥ 35 см	≤ 1/4 Ø	≤ 1/4 Ø	≤ 1/3 Ø	дозволено
Ураження комахами				
< 3 мм (наприклад: <i>Trypodendron lineatum</i>)	не дозволено	не дозволено	не дозволено ¹⁾	дозволено
≥ 3 мм (наприклад: <i>Sirex</i> , <i>Cerambyciden</i>)	не дозволено	не дозволено	не дозволено	дозволено
Гнилизна	не дозволено	не дозволено	не дозволено	дозволено
Плями	не дозволено	не дозволено	дозволено ⁵⁾	дозволено

¹⁾ Посилання на загальне описання класів якості.
²⁾ Замовляється контрактом.
³⁾ Метод вимірювання: ширина крїні як функція діаметра поперечного перерізу (в додатку до EN 1310).
⁴⁾ Серединний діаметр під корою.
⁵⁾ Дозволено тільки в заболоні.

6 КЛАСИФІКАЦІЯ ЗА ЯКІСТЮ ЛІСОМАТЕРІАЛІВ КОНКРЕТНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

У будь-який національний стандарт або в умови контракту мають бути долучені наступні характеристики, які подано в таблиці 2.

Стандарти prEN 1309-2, EN 1310 і EN 1311 треба використовувати як посилання.

Таблиця 2 — Класифікація за якістю лісоматеріалів конкретного призначення

Сучки	— зрслий, здоровий — порохнявий — нездоровий
Пожолобленість	
Смоляна кишенька	

Кінець таблиці 2

Показник приросту	
Нарости	Нахил волокон Зміщена серцевина Крінь Кривизна Збіжистість
Тріщини	Серединні тріщини Кільцеві тріщини
Ураження комахами	
Гнилизна	
Плями	

7 ДОДАТКОВІ КРИТЕРІЇ

У разі сумніву, будь-які зовнішні видимі або можливі приховані вади (наприклад сучки під корою, перерослі сучки, пошкодження від здирання) повинні бути виявлені та оцінені згідно з якісними специфікаціями. Сторонні тіла (наприклад шрапнель) не обумовлені цим стандартом.

Якщо деякі характеристики круглого лісоматеріалу класів А і В не відповідають якісним критеріям угоди, вони можуть бути компенсовані більш високою якістю в інших характеристиках.

Наступні характеристики взагалі не можуть бути компенсовані: ураження комахами (особливо *Xyloterus lineatus*), гнилизна і плями. Якщо є компенсація для незначної гнилизни, то необхідна угода.

Кожна колода може бути сортована або в одному класі, або у кількох класах, використовуючи умовні позначки для поділу. Мінімальна довжина між умовними позначками становить 3 м для Шотландської сосни, Корсіканської або Австралійської сосни та Лучистої сосни, 2 м — для Приморської сосни.

УКНД 79.040

Ключові слова: лісоматеріали, листяна деревина, круглі лісоматеріали, класифікація, якість.
